

a mai szabályokhoz igazodik. Sajnos, épp itt kell tartani attól, hogy a rosszhiszemű adósok túlgyorsan fognak arra rájönni, miként kell hitelezőjüket kijátszaniok, hogy oly békebíróságoknál, amelyek székhelyén nem lakik ügyvéd, elég lesz ellentmondaniok a fizetési meghagyásnak, mert a hitelező nem fogja érdemesnek tartani, hogy ügyvédet vagy megbízottat utaztasson néhány pengős pere miatt.

A lakbérleti eljárás szabályozása nagyban — egészben a Pp. rendelkezéseihez hasonlóan történik. Átveszi a J. a Pp.-nek azt a szabályát is, hogy a lakásügyekben hozott elsőfokú ítélet fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható. Nézetem szerint ekkora hatalommal a békebírószágot felruházni nem szabad; hiszen a lakásrendeletek jóideig a járásbírószágot ítéleteit is megfosztották ettől az előzetes végrehajthatóságtól.

Az ügynek a járásbírószágot elé vitelét a J. csak 50 pengőn felül engedi meg. 50 P-n alul csak a községi bíróság ítélete ellen van helye jogorvoslatnak: az erre kijelölt megye- illetve városbíró elé vitelnek.

A J. erős bizonyíték amellet, mennyire óvatosan szabad csak hozzányúlni Plósz örökbecsű remekéhez, a Polgári perrendtartáshoz.

Dr. Vági József

Jegyzetek a bolettatörvényhez. Mindenekelőtt, bár ez a jelen lap tárgyköréhez nem tartozik, egy büntetőjogi kérdés: A törvény. 25. §-a megengedi, hogy a gabonajelzáloggal terhelt gabona tulajdonosa a zálogtárgyat elidegeníthesse, csak köteletségévé teszi, hogy ez az elidegenítés a zálogjoggal terheltlen történjék meg. Ezzel szemben a 33. §. minden további megszorítás nélkül büntettnek minősíti és 5 évig terjedhető börtönnel rendeli büntetni a gabonajelzáloggal terhelt gabonának azt a tulajdonosát, aki a gabonát elidegeníti, anélkül, hogy kivenné a büntethetőség alól a jelzálog jog fenntartásával történt elidegenítést. Így megtörténhetik az, hogy az a jelzálogtulajdonos, aki a 25. §-ban bízva a jelzálog jog fenntartása mellett idegeníti el a zálogtárgyat, a 33. §. alapján büntetés alá esik. Legfeljebb azon a címen menekülhet meg a büntetés alól, hogy a 33. §. szerint tényállás-elem a károkozás, már pedig a hitelezőnek olyankor, amidőn a jelzálog jog fennmarad, kára nincs. Ez a körülmény azonban a szakasz szövegezésénél fenforgó szépséghibát nem tünteti el.

Dr. Munkácsi Ernő a Jogtudományi Közlöny augusztus 1-i számában a bolettatörvényről írt cikkében ellentmondást talál abban, hogy míg a törvény 1. §-a szerint a gabonát gabonajegy nélkül nem szabad átruházni, addig a végrehajtási

rendelet 128. §-a szerint a felek megállapodhatnak abban, hogy a vevő a gabonajegyet később szerezzé be, sőt a félév-nél nem hosszabb haladék adásába a vevő köteles beleegyezni. A magam részéről itt nem ellentmondást, hanem csak nem elég éles szövegezést látok. A törvény 1. §-a ugyanis nyilvánvalóan arra az esetre vonatkozik, amidőn a gabona: áru. Ezzel szemben a végrehajtási rendelet 128. §-a a törvény 56. §-hoz fűződik, tehát nyilván azokra az esetekre gondol, amidőn a gabona: ellenérték, vagyis, mondhatni a pénz helyét tölti be.

Más szempontból is fontos az, vajjon a gabonajegy átadására nyerhető halasztás a törvény 1. vagy 56. §-a esetére áll-e, mert amíg az 56. §. csak a búzában, vagy rozsban megszabott magánjogi szolgáltatásokat szabályozza, addig az 1. §-ban statuált bolettakényszer egyéb termékekre is kiterjed (a kétszeresre és a feldolgozott állapotban külföldről behozott gabonára). Míg az 1. §. előtt az a mindennapi esett lebegett, amidőn a termelő gabonáját a kereskedőnek adja el, ezzel szemben az 56. §. oly esetekre gondol, midőn például ingatlanok, gépek, orvosi, ügyvédi munkának ellenértékét szabják meg gabonában. A két eset gazdaságilag is, jogilag is különböző, noha mindkétszer gabonának in natura való szolgáltatásáról van szó.

A végrehajtási rendelet (126—129. §§.) különböztet a továbbiakban a között, vajjon in natura, vagy pénzben, a kirovó gabona tőzsdei, vagy piaci árában teljesítendő szolgáltatásról van-e szó. Az utóbbinál csak annyit rendel, hogy a tőzsdei, vagy piaci árból a boletta árát sem levonni, sem pedig azt ahhoz hozzáadni nem lehet. Az in natura teljesítendő szolgáltatásnál a rendelet tovább disztingvál a szerint, vajjon az adós maga termelő-e és termett-e annyi gabonája, amennyi saját házi és gazdasági szükségletein túl a kötelezettség teljesítésére szükséges, vagy sem. Igenlő esetben a rendelet a hitelezőt, tehát a fenti példákban az ingatlan vagy gép eladóját, az orvost az ügyvédet kötelezi az eredeti kötelemben általa vállalt szolgáltatáson túl a gabonajegy beszerzésére. *Erre* az esetre szól a hat havi halasztás kedvezménye. Ha ellenben a búza, vagy rozs szolgáltatására kötelezett nem termelő, vagy nem termett annyija, hogy saját házi és gazdasági szükségleteinek fedezése után is szolgáltatni tudjon, felmerül a kérdés, kinek terhel a gabonajegy beszerzése? A rendelet 129. §-a a gordiusi csomó elvágását a felek megegyezésére bizza, kimondván, hogy a felek ilyenkor megegyezhetnek a gabonajegy beszerzésére szükséges költség méltányos megosztásában. Ha azonban nem jön létre megegyezés, „az adós természetbeni szolgáltatás helyett a búzának, vagy rozs-nak a szerződés szerinti teljesítés helyén és napján fennálló piaci árát készpénzben szolgáltatathatja, amelyből azonban a gabonajegy értékét nem vonhatja le.“ Ezt a szövegezést nem

tudnám másként értelmezni, mint úgy, hogy az adósnak facultas alternativája van: elsősorban a gabonát szolgáltathatja, de fizetheti „e helyett“ a piaci árat is. Célszerűbb lett volna az adós kötelezettségét vagylagosan obligáció gyanánt konstruálni. Ha tényleg facultas alternativával állunk szemben, úgy ebből az következne, hogy a hitelező csak a gabona (és természetesen evvel együtt a gabonalevél) szolgáltatására perelhet és az adóson áll az, hogy a perelt szolgáltatást az árfolyamérték felajánlásával megválthassa.

Vági

JOGGYAKORLAT

Helyreigazítás. A „Jelzálogvalorizációs kérdések“ című cikknek, mely a Polgári Jognak előző, 1930. szeptemberi számában jelent meg, Dr. Blau György a szerzője; a 328. lapon szerzőként szereplő más név: sajtóhiba.

*

A házassági törvény 80. §. a. pontjához. A m. kir. Kúria P. III. 5652/929. számú 1930. június 18-án kelt ítéletének indokolásában a következőket mondja:

„A fellebbezési bíróság meg nem támadott tényként állapította meg, hogy a felperestől immár több, mint tíz éve különélő alperes 1926. év őszén három hónapon át P. J.-vel a közös munkástanyán vadházasságban élt, a H. T. 80. §. a) pontjában meghatározott eme bontóok alapján azonban a felek házasságát azért nem találta felbonthatónak, mert évek óta idegen nővel a felperes is vadházasságban él és hitvesi hűségének mindkét fél részéről egyaránt történt megszegésénél fogva a házassági viszonyt nem találta annyira feldultnak, hogy a további házaselet a bontást kérő felperesre elviselhetlenné vált volna.

Felperes a fellebbezési bíróságnak ezt az ítéleti döntését panasszal támadta meg.

A panasz alapos.

A házassági intézmény erkölcsi tartalmának megfelelő felfogás szerint a házastársak tekintet nélkül egymás magatartására, a házastársi köteleseket egyaránt teljesíteni tartoznak és az egyik fél köteleességszegése a másikat hasonló magatartásra fel nem jogosítja, azért a H. T. 81. §-ának második bekezdése a kereseti jogot kölcsönösen fenforgó felbontási okok esetében sem zárja ki.